
Martti Ahtisaari (Indlæg)

Ärade vänner, ministrar och Nordiska rådets medlemmar! Jag brukar nu för tiden väldigt sällan ställa upp då jag blir tillfrågad om att hålla ett tal. Det gäller både inhemska och utländska tillställningar. De enda undantagen är då jag upplever att både publiken och ämnet väcker ett speciellt stort intresse hos mig själv.

Den inbjudan jag fick av er kombinerade två för mig väldigt kära frågor, konfliktlösning och nordiska värden. Jag kunde helt enkelt inte tacka nej, men det var inte endast för att dessa teman står mig nära som jag svarade positivt. Jag står här framför er därför att jag vill rikta mina ord specifikt till er, nordiska politiker och beslutsfattare.

Jag har i årtal talat om den nordiska modellen runt omkring i världen. Det är helt enkelt den bästa och mest fungerande samhällsmodellen vi har. Jag har även efterfrågat starkare och mer strategiskt samarbete mellan våra nordiska länder så att vi tillsammans och beslutsamt för fram den här modellen och våra värderingar. Jag är glad över att kunna diskutera detta tema tillsammans med er eftersom det är ni, kära vänner, som till stor del är ansvariga för hur den nordiska modellen lyckas eller misslyckas i världen.

När vi analyserar världens tillstånd år 2017 ser vi att kriserna nästan alltid har en gemensam nämnare. Om det så handlar om den globala flyktingrörelsen, rohingya-folkets öde i Myanmar, krisen i Nordkorea eller till exempel de allt starkare politiska och extrema tendenserna i Förenta staterna eller i Norden, så finns det på ett eller annat sätt alltid samma fenomen. En upplevelse av ojämlikhet. Allt det här på sin sida hänger ihop med hur man löser konflikter på ett hållbart nordiskt sätt.

Ibland tycker jag mig märka att vi lite tappat bort vår uppfattning om vad det nordiska innebär. Det handlar inte bara om olika samarbetsmodeller, sektorspecifika projekt eller allmänna gemensamma uttalanden. Nordiskt står för värderingar och principer. Alla vi som sitter här vet mycket väl att den grundläggande tanken i den nordiska modellen är bred välfärdspolitik, där offentliga program, tjänster och överföringar är till nytta för alla som bor i landet. Demokrati och rättsstat är grundbultar i vårt dagliga politiska beslutsfattande. Vi tror på ett starkt och rättvist samhälle där alla ska behandlas jämlikt. Våra rättvisa samhällen har djupa rötter, vilket inte kan sägas om flera andra västerländska samhällen. Såsom tidningen The Economist konstaterade när den såg på världen för tre år sedan: Om du vill uppleva den amerikanska drömmen, åk till Sverige.

Jag är övertygad om att jag själv inte hade uppnått så mycket inom fredsfrämjande utan dessa nordiska rötter och värderingar. Det mest värdefulla jag fått av mitt nordiska arv är en djup förståelse för betydelsen av tillit. Utan tillit kan samhällen inte utvecklas eller blomstra. I fredsfrämjande gäller det att först förstå att tillit kan uppnås om man ger människor verktygen att bygga upp sin egen framtid. Det är nationella regeringars och ledares ansvar att skapa politiskt utrymme för lokala ledare, både från starkare och mer marginella grupper, att forma den nationella agendan och utveckla institutioner. I möteslokaler kan man endast utföra en del av det som krävs. Samförsoning går endast att se i människors beteenden, oberoende om de är ministrar, tjänstemän, aktivister, lärare eller grannar.

Fredsfrämjande handlar om så mycket mer än metodologier, koordinering, maktfördelning eller andra aspekter av detta brobyggararbete. Det handlar om politik, psykologi, jämlikhet, rättvisa, försoning och väl fungerande samhällen på alla nivåer. Allt sådant som vi lyckats väl med i Norden. Att få ett bestående slut på konflikter kräver stöd av politiska åtgärder och egalitära principer. Samhällen som drabbats av konflikter under årtionden, eller till och med århundraden, måste vara speciellt vaksamma då det gäller hurdan politik de förspråkar och utövar i sina respektive samhällen. Under svåra tider är det centralt att erbjuda alla medborgare tillgång till god utbildning, boende och hälsovård på jämlika grunder. De är förutsättningar

---

för ett samhälle för att kunna leva i fred under 2000-talet. Här har vi nordbor mycket att erbjuda.

Mitt huvudbudskap till er är enkelt. Om man ser på konfliktlösning och fredsmedling endast som frågor som politisk och ekonomisk maktfördelning, vilket många begår misstaget att göra, så lyckas man aldrig. Alla politiska utmaningar som hänger ihop med människors livskvalitet måste beaktas då man förhandlar och verkställer fred. Hållbar fred innebär inte endast frånvaron av våld, utan tillgång till olika möjligheter i samhället. Och det är varje fredsmedlares ansvar att se till att freden utökar allas tillgång till dessa möjligheter. Om inte, så kommer politikens legitimitet alltid att stå på en svag grund, och utan en legitim och jämlik politik kommer vi aldrig att bli av med konflikter.

Som sagt skulle jag själv inte stå här om jag inte hade haft tillgång till flera olika möjligheter under mitt liv. Jag är en mycket stolt produkt av den nordiska modellen som bygger på jämlikhet. Kära vänner, jag utmanar er att försvara dessa principer. Arbeta för den nordiska modellen och marknadsför den varje dag aktivt och strategiskt. Tack för er uppmärksamhet.

Informasjon

Tale nummer

293

Type

Indlæg

Ekstern taler

Martti Ahtisaari

Speaker role

Finlands tidligere præsident, Nobels Fredsprismodtager og fredsformidler

Dato

02.11.17 11:08